

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177
PODUREDNIŠTVO:
Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina L. 1.000
Letna naročnina L. 2.000
Letna inozemstvo L. 3.000
Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XVI. - Štev. 34 (807)

Gorica - četrtek 20. avgusta 1964 - Trst

Posamezna številka L. 40

Počitnice brez Boga? Tri nevarna žarišča ogrožajo mir

Beseda »počitnice« je v zadnjem času postala glavni predmet razgovorov. Vsi jo premievajo v svojih načrtih, stokrat izgovarjajo z ušnicami in vsaj enkrat v letu skušajo tudi uresničiti.

Toda, kaj naj bo vsebina počitnic? Se razume, sprostiti telesne in dušne sposobnosti, okrepiti telo, zbrati novih sil za bodoče poklicno delo.

Kaj pa duša, kaj pa vest? Ali naj gresta tudi ti dve na počitnice? Ali naj bo v počitnicah tudi Bog pozabljen? Ali je res tudi v počitnicah treba misliti na nedeljsko mašo, opravljati vsakdanje molitve, živeti kot kristjan?

Niso glede tega vsi enakih misli. Večina pravi: »Bog in duša nimata s počitnicami kaj opraviti. Vsaj štirinajst dni hočem imeti mir pred duhovniki, pridigo, pozabiti na božje zapovedi. Drugače, kakšna je pa potem sploh še razlika med počitnicami in rednim delom?«

Drugi se ne izražajo tako jasno. Na vprašanje: »Počitnice z Bogom ali brez njega?«, previdno odgovarjajo: »To bomo še videli! Zavisi od okoliščin.«

Le majhna skupina kristjanov pojmuje tudi počitnice kot službo Bogu. Zanje velja načelo: »Kristjan je človek vedno, zato se mora tega zavedati tudi na počitnicah.«

KRISTJAN NA POČITNICAH

Kristjan na počitnicah je potujoči kristjan. Potuje skozi veličastno naravo, ta čudoviti umotvor božje Modrosti. Potuje skozi naselja človeških bitij, ki so ustvarjena za Boga kot on. Potuje preko sveta, ki ga opazuje in mu je lahko v spodbudo ali pohujšanje.

Kristjan na počitnicah mora znati prav gledati. Naj se ne ustavlja le pred gostišči in naj ne išče le zabavišč in zatohih prostorov. To ne bi bile počitnice, temveč novo utrjevanje duha in telesa. Kristjan mora videti v naravi božje svetlobe, kjer mu vsaka bilka, vsaka cvetka, vsako drevo, vsaka trava, vsak gozd, vsak potok, vsaka gora govori kakor nekdanji sv. Avguštin: »Nismo se sami in same naredili, Bog nas je ustvaril!« Res, kakšna mojstrovina je en sam cvet ciklame, kakšna lepota je položena v en sam rožni grm, kakšno veličastvo je že v enem samem gorskem travniku, prekritemu z morjem belih narcis! In vsa ta božja mojstrovina v stvarstvu se obnavlja na tisoče načinov, pa se nikdar enako ne ponovi.

Kristjan na počitnicah mora znati tudi prav živeti. Naj se ne zabarikadira za se oguljeno frazo, da je Bog vsepovsod in da se ga da povsod častiti, da zato ni treba iti še ob nedeljah k sv. maši.

Res je, Bog je vsepovsod. Toda ni res, da deli Bog na vsakem gorskem vrhu ali na vsaki obmorski plaži milosti, ki jih je njegov Sin pridobil z mučeniško smrtjo na križu in jih sedaj daje redno le pri daritvi sv. maše.

Vsi, ki izostanek od sv. maše opravičujejo, da je Bog povsod (česar se pa navadno nič ali skoraj nič ne zavedajo), sploh nimajo najmanjšega pojma, kakšna nadnaravna vrednost je skrita v eni sami sv. maši in kako zelo zavisi naše zveličanje od te sv. daritve. Le tako je mogoče, da se vozijo brezbrizno mimo znamenj ob cesti, ki pri vходу v naselje jasno opozarjajo, kdaj je v kraju sv. maša.

Ce si znajo ljudje na počitnicah v podrobnosti izdelati načrt, kje se bodo vozili, kje ustavili, kje počivali, ali je za kristjana res tako težko, vključiti pol ure tudi za izpolnitev nedeljske dolžnosti?

Končno mora znati kristjan na počitnicah svoje krščansko prepričanje tudi nepriljubljeno oznanjati. Naj daje povsod dober zgled: z dostojno obleko pri kopanju, z zmernostjo pri jedi in pitju, z umirjenim vedenjem v družbi oseb drugega spola, z uslužnostjo ob vsaki priliki, ko pride bližnji v stisko ali zadržgo, z naravno prijaznostjo, ki pozna humor, odklanja pa neslane šale in spolzko govorjenje. Vsi, ki z njim prebivajo, naj spoznajo, da svoje verske dolžnosti zvesto izvršuje.

KARDINAL KONIG O POČITNICAH

Na vse to je mislil tudi dunajski kardinal König, ko je letos na dan razdelitve spriceval spregovoril po radiu tehtne besede, naslovljene tako na starše kot na njih otroke.

Kardinal je starše opozoril, naj skušajo počitnice, če se le da, preživeti skupaj s svojimi otroki, kajti med letom so otroci, ki gredo v šole, dostikrat ločeni od staršev in malo skupaj z njimi, kar negativno vpliva na družinsko skupnost in medsebojno povezanost. Tudi naj starši med počitnicami svoje otroke opozarjajo na lepoto narave, jih vodijo k spomenikom krščanske umetnosti, jim razlagajo zgodovinske dogodke in jih opozarjajo na vse tiste, ki so v počitnicah v službi turistov in izletnikov ter slednjim omogočajo, da so počitnice zanje res čas odmora. Dati takim ljudem kot so šoferji, železničarji, uslužbenci po hotelih denarno nagrado, da so počitnice zanje res čas odmora. Dati takim ljudem kot so šoferji, železničarji, uslužbenci po hotelih denarno nagrado, da so počitnice zanje res čas odmora. Dati takim ljudem kot so šoferji, železničarji, uslužbenci po hotelih denarno nagrado, da so počitnice zanje res čas odmora.

Prav tako morajo dati starši otrokom razumeti, da odpočiti se od dela in skrbí se ne pomeni, odpočiti se od dobrih del. »Če boste med počitnicami zaslišali vabilo nedeljskih zvonov,« je rekel kardinal dr. König, »ne prezrite njih vabila. Kdor začne z opuščanjem nedeljske maše, bo kmalu na tem, da zgubi tudi svojo vero.«

Se posebej pa je kardinal dr. König za bilal staršem, naj svoje otroke, če bodo šli brez njihovega spremljanja na počitnice, opozorijo na nevarnosti, ki pretijo na otroke po raznih kampingih, avtostopih (ustavljanju avtomobilov) in obmorskih kopališčih. Starši morajo svoje otroke pravočasno poučiti o vseh vprašanjih, ki so v zvezi z nastankom življenja in jim povedati odkrito vse, kar se jim lahko na letovanju zgodi. Tudi naj dajo starši vsem tistim otrokom, ki bodo šli na počitniške domove, spremeno pismo za vodstvo Doma, v katerem naj zahtevajo, da se njih otroci udeležijo ob nedeljah in vsak praznik zapovedane službe božje. (Le koliko je slovenskih staršev, ki bi bili to dolžnost spoznali, ko so letos mirno zaupali svoje otroke ljudem, ki so marksističnega svetovnega nazora na tej in oni strani meje?)

In še eno željo je za zaključek izrekel dunajski kardinal: »Ko boste svoje počitnice preživljali v inozemstvu, zlasti v deželah, ki so Cerkví sovražne, poskrbite, da bodo tamošnji ljudje ob vašem verskem vzgledu prejeli moralno oporo za svoje lastno življenje po veri. Naj se ne zgodi, da bi domaćini morali priti do spoznanja, da so kristjani iz svobodnega sveta bolj mlačni v izvrševanju svojih verskih dolžnosti kot tisti, ki so v socialističnih državah izpostavljeni pritisku vseh vrst. Zlasti vaša udeležba pri nedeljski sv. maši bo vsakomur jasno pričala, na kak stopnji je katolicizem države, ki jo vi predstavljate.«

Kardinal dr. König je te besede spregovoril sicer svojim avstrijskim rojakom, toda brez dvoma imajo polno veljavo tudi za nas Slovence iz zamejstva, ki imamo veliko odgovornost in lepo poslanstvo, da s svojim krščanskim vzgledom podpiramo brate in sestre onstran meje.

— e j

Sindikalni dogovori Italija-Švica

Italijanske in švicarske oblasti so sklenile nov dogovor glede italijanskih delavcev v Švici. Ta novi dogovor je dosti bolj ugoden od prejšnjega. Predvsem velja omeniti, da bodo odslej naprej smeli italijanski delavci po petih letih bivanja v Švici svobodno menjati delo in začeti delati tudi na svojo roko. Dalje da po 18 mesecih bivanja v Švici bodo lahko poklicali k sebi družino. Končno da veljajo za italijanske delavce vsa sindikalna določila kot za delavce domačine.

Italijanski delavcev v Švici je nad 300 tisoč. Precej tisoč jih je tudi iz goriške pokrajine.

Francoski minister za informacije Alain Peyrefitte je na četrtkovi seji vlade, kateri je predsedoval sam poglavar države general de Gaulle, izjavil na tiskovni konferenci, da je De Gaulle mnenja, da samo načelo nevmeševanja lahko reši mir v Indokini, Cipru in Kongu. S tem je jasno naznačil tri najbolj nevarna žarišča mednarodne napetosti, ki grozijo spraviti v nevarnost svetovni mir.

INDOKINA

Indokino sestavljajo štiri države: Severni in Južni Vietnam, Laos in Kambodža. Med tem ko se skuša zadnja še dokaj uspešno držati od trenutnih spopadov in izzivanj, so ostale tri države slej ko prej sod s smodnikom, ki lahko vsak trenutek zleti v zrak.

Okrog obeh Vietnamov je postalo po ameriškem letalskem napadu prvi teden avgusta čudovito mirno, vse preveč mirno. Kitajci najbrže razmišljajo, od kod »paprnatemu tigru« tolika odločnost, severnovietnamski komunisti si ližejo rane in ugotavljajo škodo, južnovietnamski režim pa zaskrbljeno čaka, kdaj bo prišlo do nove rdeče reakcije.

V zvezi z vietnamsko krizo se je po enem tednu previdnega molčanja oglašil k besedi tudi poglavar jugoslovanske države Josip Broz - Tito. Tiskovni agenciji Tanjug je izjavil, da se nedavni zrač-

ni napad na Severni Vietnam ne da na noben način opravičiti. Če se je že zgodil incident pred tem napadom, bi bilo treba iti po zakoniti poti in najprej ugotoviti krivca, ne pa meni nič tebi nič sprožiti napad, ki je povzročil človeške žrtve in veliko materialno škodo. Kako hitro taka samovoljna dejanja najdejo posnemovavce, se vidi v ciprskem primeru. Turški surovi napad na grško prebivalstvo je bilo mogoče izvesti le, ker so Turki dobili spodbudo pri svojih severnoameriških zaveznikih. Gre torej za dejanja, ki zatamnjujejo upanje v mir na svetu. Pri vsem tem pa organizacija Združenih narodov vse prepočasi reagira. Človek ima vtis, da je ob priliki zadnjih napadov prišla do izraza vsa njena nemoč, počasnost ukrepanja in strah pred učinkovito obsodbo. Pa tudi del svetovne javnosti je vzel te napade kot nekaj čisto normalnega na znanje. Zato meni predsednik Tito, da imajo nevezane države — tu je seveda hotel dati poudarka svoji vlogi v okviru bloka nevezanih držav — veliko poslanstvo, da se borijo za mir in miroljubno rešitev spornih mednarodnih vprašanj in nasprotujejo vsaki uporabi sile. Prihodnja konferenca najvišjih predstavnikov nevezanih držav v Kairu mimo tega poslanstva ne bo smela iti in bo morala zavzeti jasno in odločno stališče.

Segni slab slej ko prej

Od prejšnjega petka dalje se je predsedniku italijanske republike zelo poslabšalo zdravstveno stanje. Zdravniško poročilo javlja, da »so zdravstveni pogoji prof. Segnija še vedno težki in zaskrbljenost vzbujajoče.«

Iz vseh strani sveta nenehno prihajajo brzojavke, ki izražajo željo, da bi se visokemu bolniku kmalu zboljšalo njegovo zdravstveno stanje.

Sv. oče Pavel VI. je preteklo soboto dvakrat omenil bolezen, ki tare predsednika republike. Najprej je z balkona palače v Castelgandolfu dejal zbrani množici, da »novice o predsedniku države niso dobre. Naj mu zato stoji Bog ob strani kakor tudi italijanskemu narodu!« Kasneje pa je pri sv. maši povabil zbrane vernike, naj se mu pridružijo v molitvi k Materi božji, da pomaga predsedniku Segniju, temu tako dobremu in dostojnemu človeku.

Okrog palače na Kvirinalu, kjer leži prof. Segni, je podnevi in ponoči videti tihe skupine ljudi, ki želijo s svojo navzočnostjo izraziti svojo simpatijo do velikega državnika.

Togliattija je zadel kap

Dober teden po možganski kapi, ki je zadel predsednika republike, je ista bolezen presenetila voditelja italijanske komunistične partije Palmira Togliattija, ki se je mudil na obisku v Sovjetski zvezi. Italijanska vlada je takoj dala na razpolago vojaško letalo, da je lahko odpotoval v Jalta na Krimu njegov osebni zdravnik prof. Spallone. Kasneje se mu je pridružil še znani italijanski zdravnik dr. Frugoni. Togliatti je zaradi možganske krvavitve ostal v nezavesti od prejšnjega petka 14. t. m. do nedelje, v nedeljo pa je za krajši čas prišel trikrat k zavesti.

Ko je na praznik Marije Vnebovzete omenil sv. oče Pavel VI. bolezen italijanskega predsednika, je dodal: »Kot je znano, se poleg prof. Segnija nahaja še nekdo drug v enakih okoliščinah. Prosimo Marijo v nebesa vzeto, Mater dobrote in usmiljenja, da stoji ob strani tudi njemu!«

Togliatti ima sedaj 71 let — dve manj

kot prof. Segni. Zadnja leta je trpel na močnem poapnenju žil in na sladkorni bolezni, kar daje zdravnikom malo upanja, da bi se komunistični veljak še opomogel. V času po zadnji vojni je doživel tudi dve neizgovorni, ki sta ga spravili na rob življenja, pa se je obakrat opomogel: atentat z revolverjskimi strelji v rimskem parlamentu ter avtomobilska nesreča v dolini Aosta.

Italijansko partijo je vodil kot tajnik celih 37 let, najprej kot politični emigrant iz Moskve, nato pa od leta 1944. v Italiji. Računajo, da bo njegovo politično dediščino prevzel poslanec Longo, ki tudi še pripada staremu krogu boljševikov; omenjajo se pa tudi imena Amendola, Ingrao ter Alicata (urednik dnevnika »Unità«).

Novi volilni zakon

Uradni list italijanske republike je objavil novi volilni zakon za občinske volitve. Ta zakon je sprejel parlament na zadnjem zasedanju in sedaj po objavi v Uradnem listu stopil v veljavo. Po določilih novega zakona bodo v prihodnje v vseh občinah, ki imajo nad pet tisoč prebivalcev volili po proporcionalnem sistemu. Drugo določilo pa pravi, da bodo vsi občinski in pokrajinski sveti v veljavi pet let.

Novosti novega zakona sta torej dve: 1. proporcionalni sistem, ki je do sedaj veljal v občinah z nad deset tisoč prebivalcev, se je sedaj raztegnil tudi na tiste, ki imajo več kot pet tisoč občanarjev. Za nas Slovence bo ta zakon važen v Nabrežini-Devinu, kjer bodo volili po proporcionalnem sistemu in ne več po večinskem. V ostalih občinah, ki imajo manj kot pet tisoč prebivalcev, ostane vse kot do sedaj. Občin z nad pet tisoč prebivalcev je nekaj nad tisoč v vsej državi.

Druga novost zakona je, da se podaljša volilna doba vsem svetom, občinskim in pokrajinskim, od štiri na pet let.

Prihodnje občinske in pokrajinske volitve bodo prihodnje jesen, kajti takrat se izteče volilna doba skoro vsem občinskim in pokrajinskim svetom, ki so bili izvoljeni leta 1960. Jeseni bomo imeli torej občinske in pokrajinske volitve.

CIPER

Glede otoka Cipra meni De Gaulle, da bo potreben neposreden sporazum med Grčijo in Turčijo. Obe strani bi morali popustiti in si dati medsebojne koncesije.

Angleži so se sedaj navdušili za tako zvani Achesonov načrt. Po njem naj bi otok priključili Grčiji, vendar z obveznostjo, da bi članice atlantskega NATO pakta na Cipru za stalno dobile svoje oporišče. Baje se grška vlada na tistem strinja s tem načrtom, pa tudi turška vlada bi ga sprejela, če bi se našlo vprašanje turške vojaške navzočnosti na otoku.

Grški list »Fistia« pa piše, da so grški načrti naslednji: takojšnja priključitev Cipra h Grčiji brez plebiscita; NATO-zvezi naj se odstopi oporišče na otoku, v katerem bi lahko bile tudi turške čete; turška manjšina na Cipru naj bi bila zaščiten na isti način kot turška manjšina v grški Trakiji.

Kakšno pa je danes ozračje na Cipru, najlepše izražata dva tamošnja desničarska lista. Dnevnik »Elefteria« pravi, da je sovjetska pomoč Cipru nujnost ter poziva Makariosa, naj ukine angleška vojaška oporišča na otoku, odstrani ameriške radijske postaje, prekine diplomatske odnose z ZDA in Anglijo ter podpiše vojaško pogodbo s Sovjetsko zvezo. — Drugi list, »Mahi«, pa piše, da gleda Ciper z odporom na Zahod in se z zaupanjem obrača na Vzhod.

KONGO

Tudi Kongo da zadnje čase mnogo govoriti o sebi.

Odporniške sile obvladajo že šestino države, to je ozemlje, ki je tako veliko kot Francija. Uporniško gibanje vodi poseben narodni svet za osvoboditev, ki ima svoj sedež v mestu Brazzaville, ki je prestolnica sosednje države Francoskega Konga. Na čelu tega sveta stoji Kristof Gbemè, uporniške sile znotraj Konga pa vodi Gaston Soumialot.

Nasproti upornikom razpolaga Combe z armado 35.000 vojakov. Kaj posebno se nanjo ne more zanesti. Iz dosedanjih bojev z uporniki je razvidno, da se pripadniki redne kongoške vojske ali brez boja predajo ali brez boja umikajo. Na ta način Combejevi izgledi niso kaj rožnati.

Ni čuda, da so Združene države Severne Amerike spet tiste, ki naj kot v Južnem Vietnamu rešujejo polomljeni voz. Na Combejevo prošnjo je že odšlo v Kongo sedem transportnih letal s skupino padalcev, ki naj ta letala ščitijo.

Mnogi politiki v ZDA se bojijo, da bo Kongo postal drugi Vietnam, pa Johnsonu odsvetujejo, naj se ne veže preveč na podpiranje Combeja. Seveda pa ZDA glede Konga ne bodo mogle ostati brezbrizne. Imeti sredi Afrike državo, ki jo vodijo s komunistično Kitajsko povezani ljudje, bi pomenilo zanetiti ogenj nemira v vseh afriških državah.

General De Gaulle ima tudi glede Konga svoj recept: treba je tej državi pomagati na gospodarskem in socialnem področju, izogibati pa se vsake vojaške intervencije. Seveda pa je general previdno zamolčal, da vojaška intervencija že obstoja. Niso ZDA tiste, ki so jo pričele, temveč kot vse zgleda, rdeča Kitajska, tista Kitajska, ki ji on povsod sedaj nudi moralno oporo. Morda bo še mož doživeti dan, ko bo spoznal, da si je sam sebi odžagal vejo, ko bo prepozno.

Iz življenja Cerkve

Prva koncelebracija v Lurdu

Vatikanski koncil II. je v dekretu o liturgiji uvedel tudi to novost, da bodo smeli duhovniki ob določenih priložnostih koncelebrirati, to je skupaj darovati eno samo mašo, kot se to godi ob posvečenju novih mašnikov ali tudi v vzhodni cerkvi, kjer so vedno ohranili koncelebracijo. Tega pa do sedaj v zapadni cerkvi niso še nikjer izvajali. Prvič se je to zgodilo v Lurdu ob romanju bolnih duhovnikov, ki ga je priredila UNITALSI. Petindvajset duhovnikov je skupaj s kardinalom Centom koncelebriralo v baziliki sv. Pija X., po posebnem obredu, ki ga je sestavila komisija za liturgijo. Bil je prvi poskus, da vidi, kako se ta reforma obnese. Pravijo, da je bilo zelo lepo.

Novo ozdravljenje v Fatimi

Ob priliki sv. maše za bolnike v Fatimi dne 13. junija t. l. je pri blagoslovu z Najsvetjšim nenadoma ozdravel Manuel da Veiga, rodom iz Južne Amerike, ki si je pred časom pri nesreči pri delu tako zelo poškodoval hrbtenico, da je postal popolnoma hrom. Takoj po ozdravljenju se je pridružil procesiji in brez težav prehodil vso naporno pot. — Ta novi primer nenadnega ozdravljenja preiskujejo sedaj zdravniki, da odločijo, ali gre za čudež v polnem pomenu besede.

Ameriški pastor postal katoliški duhovnik

Pred desetim leti je prestopil z vso svojo družino v katoliško Cerkev severno-ameriški protestantski pastor Ernest Beck. Ker pa je želel biti duhovnik tudi v katoliški Cerkvi, je odšel študirat bogoslovje v Nemčijo. Dne 26. junija 1964 ga je škof iz Mainza posvetil v duhovnika. Tako bodo prišli sedaj za njim v Nemčijo tudi njegova žena in njegova otroka. Novi duhovnik bo ostal v službi škofije Mainz.

Napadi na cerkve v Kerali

Indijska zvezna država Kerala je pred leti postala slavna po tem, da so potom demokratičnih volitev tam prišli na oblast komunisti, ki so takoj začeli s preganjanjem Cerkve. Kasneje je prišlo do novih volitev, ki so spei komuniste potisnile ob stran. Toda razmere se vedno niso v redu. Zadnje čase so se začeli množiti napadi na katoliške cerkve v deželi. Dvajset od njih jih je že bilo onemogočenih. Policijske oblasti stoje brezbržno ob strani, ker vedo, da vladajočim krogom ni dosti mar, kar je v zvezi s kat. Cerkvijo. Zato so goreči verniki, zlasti člani Kat. akcije

sklenili, da bodo ponoči varovali cerkve pred napadi. Istočasno so katoličani iz Kerali — 10.000 po številu — poslali nad 70.000 protestnih pism na osrednjo vlado v Novem Delhiju, v katerih zahtevajo, da vlada zaščiti katoliška svetišča in odločno nastopi proti verskim nestrpnostem.

Pred posvečenjem v dušno pastirstvo

Škof Huyghe v mestu Arras (Sev. Francija) je odločil, da bodo v bodoče bogoslovci njegove škofije prejeli duhovsko posvečenje šele eno leto po zaključku študija v seminariu. Kot absolventi teologije bodo morali, posvečeni v diakone, oditi za eno leto v dušno pastirstvo, da se tako seznanijo z resničnimi duhovnimi potrebami škofije in že z nabranimi izkušnjami nato prejmejo mašniško posvečenje.

VPRAŠUJETE — ODGOVARJAMO

Pred kratkim ste v vašem listu omenili, da je koncil v Konstanci rešil problem treh papežev, ki so si istočasno prisvajali oblast nad vodstvom Cerkve, tako da je vse tri odstranil in izbral novega, papeža Martina V. Ker sem se v šoli učil, da so sklepi koncila polnomočni le, če jih papež odobri, mi je ob branju gori omenjenega zgodovinskega dejstva vstalo vprašanje, kako je mogel koncil to odstranitev samovoljno izvesti. Tako kakor stoji namreč v vašem poročilu zapisano, bi sledilo, da je koncil nad papežem, kar pa je kat. Cerkve vedno zavračala.

P. J.

Vaš pomislek je utemeljen. Dejansko noben koncil ne more ničesar ukreniti, če papež osebno ali po svojih predstavnikih njegovih sklepov ne odobri. V primeru »zapadnega razkola«, ki ga je skušal odpraviti baš omenjeni koncil v Konstanci, so bili trije papeži: en zakonit, z imenom Gregorij XII., in dva protipapeži. Koncil je smatral za najbolj pametno, da bi vsi trije odstopili in tako omogočili izvolitev novega papeža, ki bi ga vsi sprejeli. Da se je to moglo izvesti, ima vso zaslugo zakoniti papež Gregorij XII., ki je radovoljno odstopil, potem ko je poveljavil zbor. Protipapeža sta se tej rešitvi še nekaj časa upirala, a nesebično ravnanje papeža Gregorija XII. je omogočilo, da je imel nato koncil prosto roko in so bile odstranjene ovire za izvolitev novega papeža, ki si je nadel ime Martin V.

J. K.

Pred 1900 leti je zgorel Rim

Težko bi bilo v zgodovini človeštva najti vladarja, ki se bi bil tako žalostno proslavil z zločini vseh vrst kot rimski cesar Neron. Kakor hitro je prišel do oblasti, je dal odstraniti vse, ki so se mu zdeli politično nevarni ali ki so bili bogati na premoženju. Povsod je videl zarotnike zoper sebe, zato niso bili varni življenja niti njegovi najboljši prijatelji in najbližji v družini. Svojega lastnega vzgojitelja Seneka je obsodil na smrt in mu celo hotel izkazati posebno milost s tem, da mu je ukazal, naj si sam vzame življenje; dal je umoriti svojo mater Agripino in ženo Oktavijo, za njo pa še svojo drugo ženo. Neron je bil znan tudi po svoji izredni častihlepnosti in odvratnem gizdalinstvu. Smatral se je za najboljšega pevca, pesnika, igralca in vozača vseh časov. Kadar mu množice niso dovolj ploskale, tedaj je bruhal v silno jezo in dal neusmiljeno bičati lastne sužnje.

V RIMU IZBRUHNE POŽAR

V noči od 18. na 19. julij leta 64. se je mudil cesar Neron s svojim dvorom v obmorskem mestu Anciju, 50 km južno-vzhodno od Rima. Ancij (danes Anzio) je bil priljubljen kraj za letovanje, kamor so zlasti rimski bogataši radi zahajali.

Sredi noči je nenadoma pridrvel sel iz Rima in z grozo v očeh javil, da je v Rimu izbruhnil požar v Velikem cirkusu (Circus Maximus) pod gričem Palatinom. V Velikem cirkusu je Neron prirejal svoje priljubljene konjske dirke. S tega kraja se je ogenj takoj razširil na bližnji cesarski palačo in jo začel uničevati.

Nerona ni novica najmanj vznemirila. Dal si je osedlati konja in z majhnim spremstvom odpoval v Rim. Ta je tedaj že gorel na osemih mestih — znamenje, da je bil ogenj podtaknjen s cesarjevim privoljenjem. Ker so bile skoro vse stavbe iz lesa, ulice pa ozke, je ogenj imel lahko delo. V šestih dneh, ko je trajal požar, je cesarski Rim postal kup pepela in ožganih tramov ter razvalin.

V času požara je Neron — kot poroča več rimskih zgodovinarjev — ponoči zahajal na zvišen kraj nad mestom in užival nad divjajočimi zublji strašnega požara. Rimski požar mu je bil slika gorečega mesta Troje, ki so ga Grki razdejali in ga je pesnik Homer za vse čase ovekovečil v svoji »Iljadi«. Vzel je plunko v roke in prepeval verze iz te pesnitve, kot da prisostuje propadu Troje.

NERON DA ZGRADITI NOVO MESTO

Že štirinajst dni po požaru so bili napravljeni vsi načrti za pozidavo mesta. Tempo zidanja je bil tako nagel, da je po sedmih mesecih že stala nova cesarska palača, katere notranjost je žarela v zlatu in dragocenih kamnih. Ne brez vzroka so ji nadelo ime »Domus aurea« (Zlata hiša). Na dvorišču si je dal cesar Neron postaviti 38 metrov visok kip, vlit iz bron, ki je predstavljal njega samega. Ko je neki kasnejši cesar premestil ta kip v Veliki cirkus, ga je moralo vleči 24 slonov.

Iz vseh krajev obširnega cesarstva so se zgrinjali v Rim gradbeniki in zidarji, ki so nato ustvarili čisto nov Rim. Nastale so široke avenide, hiše s terasami in kolonadami, velika zabavišča in mogočna svetišča.

KRISTJANI PROGLASENI ZA POZIGAVCE RIMA

Toda kljub vsej mrzlični obnovi so šle stvari za ljudske množice vse prepočasi. Začelo se je slišati, da je dal cesar sam mesto zažgati. Cesarjevi špijoni so to razpoloženje hitro prinesli Neronu na nos. Nekaj je bilo treba storiti, da se ljudskih množic ne polasti upor.

Najprej je Neron poskusil z obdarovanjem, oblasti so odprle zaloge z živili ter jih zastonj ali za nizko ceno delile med prebivalstvo. Boji med gladiatorji ter borbe gladiatorjev z zvermi so postale po raznih cirkusih vsakdanja predstava za ljudi. Tedaj se je udomačila zahteva: »Volumus panem et circenses« — hočemo kruha in iger!

To je šlo nekaj časa. Pa se je začelo ljudstvo tudi ob teh nastopih dolgočasiti. Tedaj je dal poveljnik cesarjeve osebne straže Tigelin Neronu peklenski nasvet: »Treba je začeti s preganjanjem skrite verske družbe, ki se imenujejo kristjani. Nje je treba obdolžiti požiga in jih privedi pred ljudstvo.«

Začetek preganjanja naj bi bil še posebej »slovesen«. Nalovili so po mestu 3000 kristjanov, jih ovili v slamo in polili s smolo, nato pa jih privezali na kole, ki so jih razpostavili po vseh prostranih cesarskih vrtovih. Na večer je prišlo potem do »otvoritev«. Odprli so ljudskim množicam vse dohode k vrtovom, kjer so lahko opazovale žive plamenice, ki jih je

ogenj počasi poruševal, med tem ko so se nedolžne žrtve v smrtnih mukah zvijale na kolih, Cesar sam se je dal peljati skozi vrtove na zlatem vozu, ki so ga vlekli v tenčice oblečene mladenke. Ljudstvo ga je navdušeno pozdravljalo. Temu grozotnemu prizoru je sledila pogostitev množic. Vsi so dobili vina in kruha in mesnih jedi, kolikor so hoteli.

Štiri leta je nato divjal Neron zoper kristjane. Leta 67. sta dala življenje tudi apostola Peter in Pavel.

NERON ŽALOSTNO KONCA

Neronova strahovlada je vzbudila odpor v vseh krogih prebivalstva. Ko se mu je

uprla tudi njegova telesna straža, je Neron spoznal, da zanj ni več rešitve. Z begom si je skušal rešiti življenje, a zasledovalci so mu bili naglo za petami. Tako je 8. junija leta 68. zagrabil za boudalo in si ga zarinil globoko v prsi.

Neki rimski zgodovinar, ki o tem poroča, pravi da so Neronu malo pred smrtjo izstopile oči iz očesnih votlin, njegov pogled pa se je napolnil z grozo in strahom. Ob vseh žrtvah in umorih, ki jih je bil v času svojega vladanja zakrivil in odredil, drugače tudi biti ni moglo.

— jk.

Na demokratični poti

Kadar ta ali oni odgovorni funkcionar kake italijanske stranke napiše članek o pravicah slovenske manjšine, ga človek pozorno prebere, kajti izjave, obsežene v takih člankih, odsevajo istočasno mnenje strankinega vodstva, ki bo odločalo glede stališča, ki naj ga stranka zavzame do manjšine in njenih vprašanj.

Nekaj važnih zadevnih izjav je v članku »Una strada democratica per la minoranza slovena«, ki ga je v listu »Il popolo del Friuli-Venezia Giulia« od 11. julija objavil g. Guido Botteri, pokrajinski tajnik Krščanske demokracije za Tržaško. Z glavnimi mislimi tega človeka se je sicer v »Kat. glasu« bavil že g. dr. Avgust Sfiligoj, vendar naj bo dovoljeno tudi meni, da napišem nekaj opomb.

Osnovna nota članka je v tem, da Slovence svari pred komunisti, češ da ti vodijo borbo za slovenske pravice samo navidezno, ne iz iskrene komunistične ljubezni do bližnjega, temveč ker jim to služi pri doseganju njihovih političnih ciljev. Demokratični Slovenci naj ne verjamejo varljivim obljubam, temveč naj uberejo svojo pot.

Nočem preiskovati, koliko je komunistično prizadevanje odkritosrčno in ali je v današnjih razmerah čisto nesebično, zgolj iz ljubezni do bližnjega, ki trpi krivico, peljana borba sploh mogoča; rad bi samo poklical javnosti v spomin, da so demokratični Slovenci na Goriškem in Tržaškem stopili na svojo neodvisno pot, o kateri so vedeli, da ne bo posuta z rožicami, že leta 1947, torej precej pred letom 1954.

V omenjenem članku se nekako omalovažuje dejstvo, da Slovenci vestno plačujejo davke in služimo v vojski, češ, to vendar ni taka reč. Naše mnenje pa je, da spadajo davki in vojaška služba med najtežje naloge, ki jih država nalaga svojim državljanom. Zato sklepamo: če izpolnjujemo najvažnejše dolžnosti, lahko tudi želimo, da nas državna skupnost smatra kot polnopravne svoje člane, da nam ne krati naravnih pravic.

V članku stojijo tudi besede: »I beni nazionali sono beni alienabili«. Ta stavek je težko prestaviti v slovensščino tako, da bi ne bilo nobene nejasnosti, prav nobene dvoma o tem, kaj je pisek mislil povedati. Izraz »alienare« ima več pomenov: 1) prenesti na drugo osebo lastnino ali kako drugo pravico do premičnin ali nepremičnin; 2) prodati; 3) odstraniti; 4) odvzeti; 5) povzročiti, da postane človek nasproten ali nenaklonjen.

Sodim, da v članku g. Botterija ni govora o prenašanju pravic in prodajanju. Najverjetnejša razlaga utegne biti ta, da se človek lahko in brez greha odpove ljubezni do narodnih vrednot, in sicer, kot pravi g. Botteri, prostovoljno in kot posameznik. To se je res vedno dogajalo pri vseh narodih. V politični zgodovini majhnih narodov, kot smo Slovenci, se vsak tak posamezen primer občuti kot narodno odpadništvo — kot izdajstvo, in to ne od včera. Pri tem ne mislim na ljudi, ki stalno živijo osamljeni kjerkoli po svetu v neslovenskem območju, pač pa na tiste osebe, ki živijo in delajo sredi svojega naroda.

Stanko Vraz, slovenski pesnik, ki je v nekeem trenutku svojega življenja prestopil k Hrvatom in postal hrvatski pesnik, je bil za Prešerna — uskok. Mnogo bolj žalosten primer tvori slovenski učenjak in politik Dragotin Dežman, ki je pred dobrimi sto leti kot državni poslanec prestopil v nemški tabor in postal duševni voditelj kranjske nemškutarije — Karl Deechman. In nadarjeni ter sposobni profesor Vinko Klun, ki je bil nekaj let vnet slovenski narodnjak, a je pozneje v državnem zboru pobjal vsak slovenski predlog in je delansko postal zastopnik napadalnega nemštva.

Ti in še mnogo drugih so se zavestno

in zares prostovoljno odpovedali vrednotam naroda, v katerem so se rodili, a na to pot za njimi demokratični Slovenci ne moremo.

Narodnim vrednotam so se odpovedali še drugi Slovenci, na primer starši, ki pošiljajo otroke v italijansko šolo. Vprašanje pa je, veliko vprašanje, ali se je njihova odpoved izvršila popolnoma in do zadnje pike prostovoljno; ali v posameznih primerih le ni deloval kak pritisk različnega izvora in različne teže: bojazen za službo, skrb, čeprav objektivno ne utemeljena za bodočnost otrok, ki da s slovenskim spričevalom ne bodo našli zaposlitve; kako bolj ali manj prikrito zanimanje javnih organov, v katero šolo hodijo otroci; s kominformističnim duhom prepojeno okolje v vasi, v tovarni ali v delavski družbi sploh, zlasti v času spora Tito-Stalin, ali pa tudi čisto navadno koristolovstvo.

Prostovoljno? Pod fašizmom so mnogi »prostovoljno« proslili za italianizacijo priimka, potem ko jim je kdo namignil, da se bliža čas, ko bo treba obnoviti obrtno dovoljenje, in vendar je pri tem marsikomu krvavelo srce. Neoporečno dejstvo je, da so Slovenci v videmski pokrajini predmet starega in stalnega pritiska.

Ob tem razmišljanju se človeku vsiljuje vprašanje, ali bi ne bilo bolj krščansko, politično bolj modro in v državotvornem smislu bolj učinkovito, če bi rekli: Dajmo Slovincem vse pravice in primerno soudeležbo v javni upravi. Če pa se kdo izmed njih prostovoljno odpove slovenskim narodnim dobrinam, mu ne bomo zapirali vrat v italijansko skupnost, čeprav vemo, da renegati niso pridobitev za nikogar.

G. Botteri ponavlja Colonijevo ponesrečeno in malo inteligentno primero o pisavi imena Bazovica: »e« ali »zz«. To pomeni neresno minimiziranje vprašanja o slovenskih imenih in omejevanje tega vprašanja na kmeta, češ, saj kmeta to ne zanima. Kaj pa drugi, nekmetički ljudje: obrtniki, intelektualci? Zakaj jih izpušča? Ne moremo razumeti, kaj ga moti, če vidi zapisano »Bazovica«. In potem, če se mu to zdi malenkost, zakaj nam odgovorni italijanski politiki te malenkosti ne priznajo?

ANTON KACIN

IZ SLOVENIJE

Posvečenje škofa msgr. Jenka

Zaradi nekkih ovir so morali škofovski posvečenje msgr. Janeza Jenka prenesti na 6. september, ko je nedelja. Ta dan bo, kot že določeno, posvečenje v romarski Marijini cerkvi v Logu pri Vipavi.

Pok. P. Kerubin Begel

V frančiškanskem samostanu na Kapeli pri Gorici je v ponedeljek zjutraj umrl p. Kerubin Begel. Pokojni je bil doma v Cerkljah na Gorenjskem. Še kot mlad fant je stopil k frančiškankam in bil posvečen v duhovnika. Predstojniki so ga poslali v Aleksandrijo v Egiptu, kjer je dolgo vrsto let bil za dušebrižnika slovenske kolonije v tamkajšnjem mestu. Pred kakimi sedmimi leti se je vrnil iz Aleksandrije in od tedaj je bival na Kapeli. Zadnja leta je bolehal, vendar je še do pred desetim dnevi maševal. Smrt ga je dohitela v 72. letu starosti. Pokopali so ga na Sv. gori. — Pokoj njegovi duši!

Slov. akademija znanosti šteje 35 članov

Slovenska akademija znanosti in umetnosti šteje sedaj 35 rednih članov. Članstvo je razdeljeno na pet odsekov: za zgodovinske in družbene vede, za matematične, fizikalne in tehnične vede, za prirodoslovne in medicinske vede ter za umetnost.

Na kraju, kjer se je Mati božja 12. februarja leta 1858. prvič Bernardki prikazala, apostola slovanskih narodov sv. Ciril in Metod z nove romarske zastave zreta na 803 članov najmanjšega slovanskega naroda, ki pa je prvi izmed njih sprejel vero v Marijinega Sina

Usoda neke revije v Ljubljani

Ko se je Tito za Božič 1962 vrnil z zadnjega obiska v Moskvi, je napovedal ofenzivo proti svobodnjaškim in zahodnim težnjam v umetnosti, književnosti, filmu in kulturi na sploh. Kulturni krogi so njegove grožnje jemali kot besedno koncesijo Hruščevu, ki je prav tedaj tudi začel podobno ofenzivo proti »odjugi« v lastnem imperiju. A Tito in njegovi so mislili krvavo resno. Kako resno, priča brutalni nastop proti ljubljanski reviji »Perspektive«.

Dne 19. maja so komunistične oblasti v Ljubljani, na pritisk iz Beograda in ob odporu ogromne večine slovenskih kulturnih delavcev, prepovedale izhajanje kulturno-politične revije »Perspektive« ter zaprle njene novega urednika, pesnika Tomaža Salamuna, in njenega sodelavca pisatelja Jožeta Pučnika. Salamuna so zaradi ogorčenja kulturnih krogov morali izpustiti, še vedno pa je v ječi Pučnik, ki je bil pred leti obsojen na sedem let zapor zaradi »prevratnega delovanja«. Oba čaka zdaj proces.

»Perspektive« je izdajala Državna založba Slovenije. Revija je že vsa leta izhajala priobčevala članke vodilnih mlajših pisateljev in publicistov, kakor Primoža Kozaka in Tarasa Kermaunerja, ki so napadali in obsojali nekatere temeljne plati jugoslovanskega komunističnega reda in njegovih ustanov, med drugim sleparijo z delavskim samoupravljanjem, socializirano kmetijstvo, partijsko birokracijo ter pretirane plače direktorjev in upravljalcev v industriji ter gospodarstvu.

Stane Kavčič, predsednik Ideološke cenurne komisije pri Zvezi komunistov Slovenije, se je večkrat sešel z uredniki revije ter jih skušal pregovoriti, naj nehajo s kritiko, a zastonj. Sotrudniki lista so namreč bili povečini partijci, ki so kot taki zahtevali pravico do svobodne besede in sodbe. Udariti po njih bi pomenilo priznati, da je opozicijski duh razjedel že vrste partije same.

UPOR V PARTIJI

Ko je Državna založba Slovenije na pritisk partije in Beograda sporočila, da »Perspektiv« ne bo več izdajala, se je uredništvo uprlo ter pripravilo naslednji številko naskrivaj, ne tiskano, temveč zgolj razmnoženo. Eden izmed prispevkov v njej je bila pesem Tomaža Salamuna »Duma 1964«, v kateri je parafraziral pesnitev pokojnega Otona Zupaničja z zaključkom »Hodil po zemlji sem našel ter — dobil od studa čire na želodcu«. V njej med drugim smeji »ukročene razumnike«, »rektorje«, »ideologe«, »doktorje« ter režimske »presihajoče lirike«.

Prepoved »Perspektiv« je začela prevladati na ofenzivi v ljubljanskem partijskem glasilu »Delo« s pismom Milana Šega, zapozneloga slovenskega Zdanova, ki je revijo in njene sotrudnike obtožil »nečesa drugega« kakor pa zgolj pretirane kritike nezdravih pojavov. Njegovo denunciacijo je dopolnil Radio Beograd, ki je trdil, da so ljudje okoli »Perspektiv« ter »Eksperimentalno gledališče Oder 57« pod plaščem kulture, njene svobode in svobode razpravljanja razplameneli druge probleme. Probleme naše stvarnosti je majhen krog tako imenovanih »perspektivcev« zaradi svojih škodljivih in klerikalnih težnj skušal izkoristiti za miniranje socialističnega sistema. Povezal je kulturo s politiko in politiko z odpravo Zveze komunistov, ali bolje, z uvedbo večstrankarskega sistema. Ta krog je skušal uveljaviti nazore izbrana jedra inteligence na ljubljanski univerzi, katere študenti naj bi bili njegova udarna sila in katere je skušal pridobiti z obljubami o njihovi »družbeni neodvisnosti«.

Ob dvajsetletnici

44

»Srečno sva dospela, hvala Mariji in angelom varuhom, ki danes slavijo svoj Praznik!« se je oddahnil ajdovski. Nato naju je slovesno pogledal, z roko pokazal na podobo in rekel:

»Ajdoščina izročila Sv. Križu podobo svetogorske Kraljice, najdragocenejšo gorško svetinjo, v najboljšem stanju. Izročila jo sicer na izredno skromen način, na glavi slovenskega dekleta, a izročila jo kljub vojnim grozotam nedotaknjeno!«

Njegov glas je zamrl ob vselem zvonjenju, ki se je zdajci oglasilo iz lin župnijske in samostanske cerkve, in še bolj ob radostnem vzklikanju Križanov, ki so vse dovsod leteli skupaj. Gvardijan p. Gvido je prevzel podobo, duhovniki in verniki smo se v hipu uvrstili, zadonela je Marijina pesem in že se je spreved pomikal proti kapucinski cerkvi, kjer so postavili milostno podobo med cvetje na oltar.

sti«. Namen teh ljudi je bil mešati mladi rod s svojimi kritičnimi nazori ter ga demokratizirati glede na socialistični razvoj. Primer »Perspektiv« ni osamljen. Režim je pred njimi onemogočil revijo »Knjiga 51« ter »Beseda«. Prvič se je pa zgodilo, da so proti sotrudnikom ustavljene publikacije nastopili z »administrativnimi ukrepi«, kar je stalinovski evfemizem za policijski teror.

PROTESTI KULTURNIH DELAVCEV

Ta brutalni nastop proti tudi delni svobodi kulture in kritike je zbudil med slovenskimi kulturnimi delavci jedke odmeve. Skupina 57 slovenskih pisateljev, v glavnem pripadajočih režimski reviji »Naša Sodobnost«, je podpisala protest proti takšnemu ravnanju ter ga poslala na vsa odgovorna mesta. Režim je na to odgovoril tako, da je policiji naročil organizirati preprečitev uprizoritve komedije »Topla greda« v izvedbi »Odra 57«. Policija je to storila tako, da je nagnala v gledališče v Križankah »delovni kolektiv« nekega socialističnega posestva iz okolice Ljubljane, na poslovanje in izgube katerega leti satira komedije. Ta nastop je sprožil burne proteste gledavcev in drugih, zaradi česar si pisca verjetno še niso upali zapreti.

Skratka, v Sloveniji se začenja tako in huje kakor leta 1956 na Poljskem in na Madžarskem. Tudi tam je iskra upora doma udarila iz podobnih ognjišč, kakor so ljubljanske »Perspektive«; to je, iz nezadovoljne partije same. »Monolitni« in »vse-ljudski« režim se je ustrašil dvajsetletne pesmi. Ima prav. Tudi dvajset vrstic lahko kdaj zaneti svet, če so izraz takšnega ljudskega odpora proti režimu, kakršen danes vlada v Sloveniji; če so izraz težnje za osvoboditev izpod ideološkega, političnega in gospodarskega jarma.

20 let francoskega izkrcanja

Na dan Marijinega Vnebovzeta je Francija slovesno praznovala 20-letnico izkrcanja svojih čet na sredozemski obali v bližini mesta Cannes. Kraje izkrcanja je obiskal tudi sam predsednik države, general De Gaulle. Ko znano, se muhasti general ni hotel udeležiti proslav, ki so bile v Franciji 6. junija ob priliki dvajsetletnice zavezniškega izkrcanja v Normandiji, češ da je takrat general Eisenhower izvršil invazijo brez njegove vednosti in brez francoskih čet.

Izkrcanje francoskih čet v Južni Franciji je pomenilo za Francoze več kot povratek na svojo zemljo, je pomenilo pravo rehabilitacijo francoskega vojaka, ki je leta 1940 iz različnih vzrokov, zlasti pa zaradi gnilih razmer v vodstvu države in vojske popolnoma odpovedal. Ob priliki tega izkrcanja pa so se Francozi borili kot levi, tako da so si zaslužili priznanje zavezniškega poveljnika za Sredozemlje generala Wilsona: »Njih borbeni duh, duh žrtve in sposobnost manevriranja dokazujejo, da se je francoski narod prerodil in njegova vojska spet postala zmogovita.«

Francosko izkrcanje je nosilo ime »Dragoon« (Zmaj) in so ga zamislili že v avgustu leta 1943, v mestu Quebec (Kanada). Izvršilo naj bi se bilo istočasno z invazijo v Normandijo, toda general Eisenhower je bil mnenja, da bi bilo težko istočasno držati dve bojišči. Tako je od drugega izkrcanja prišlo devet tednov kasne-

Romanji so z Višarjem lahko videli spodaj v dolini Zajzere pod Poludnikom nekaj modrih šotorov, ki so se lepo odražali med zelenjem gozda. To so bili šotori slovenske skavtske družine s Tržaškega. Letos so si za svoje taborjenje izbrali idilično dolino Zajzere pod vnožjem Sv. Višarja, tako da je ves čas gledala nanje svetovišarska Mati božja. Imel sem priložnost, da sem jih obiskal v njih taboru.

Sonce je šlo proti poldne, ko me je »fičko« vozil od Ovčje vasi v dolino Zajzere. Onkraj starega vojaškega pokopališča srečam prve šotore. Toda ko zavozim k njim, mi pravijo, da oni niso skavti, naj grem še malo dalje in da bom prišel v njih taborišče. Po nekaj sto metrih res vidim ob desni strani ceste vrsto šotorov in ob vhodu dvojce olupljenih smrek v obliki trikotnika s čudno risbo, ki menda predstavlja neko žival. In napis: Slovenski skavti s Tržaškega.

Kmalu ustavim avto pri prvih šotorih, izstopim in se napotim proti prvemu. Bil je prazen. Pokukam notri: vse lepo počiščeno in spravljeno, vsaka stvar na svojem mestu. Prav tako v naslednjem. Toda kaj so izumrli ali so kam šli naši skavti? Iz četrtega šotora prilazeta dva fanta goloroka, v kratkih hlačah.

»Ali so tukaj tržaški skavti?« vprašam. »Da,« se glasi kratek odgovor. »Toda ali ste tukaj vsi?«

»Ne, tu nas je samo nekaj, Dolinčani smo in Openci, ostali so tam naprej« in mi pokažeta druge šotore dalje v gozdu, ki jih prvi hip nisem opazil.

Napotim se tja v želji, da bi srečal tudi koga izmed voditeljev, ker teh mladih bubcev nisem nikogar poznal, sami pa so se mi zdeli precej nezaupni. Kmalu naletim na skupino skavtov, ki so se gnetli okrog iz desk zbite mize, s skavtskim priročnikom v rokah, vsi nekam razgibani.

Na klopi je pa sedel neki večji skavt. Kdo naj bo? Pogledam bolje in spoznam dr. Stanka Janežiča iz Mačkovelj. Srečanje je prisrčno.

»Kaj pa tukaj uganjate?«

»Izpite imamo za tretjo stopnjo. Tu je izpraševanje iz verouka,« mi pojasni.

»Ali kaj znajo naši pobje?«

»O, še kar gre,« hiti zatrdjeval g. Janežič.

»Pozneje bodo imeli pa druge izpite iz raznih veščin, iz skavtskih zakonov, iz spoznavanja narave, iz morsejeve abecede in drugo, kar mora poznati skavt tretje stopnje, predno je sprejet v skavtsko organizacijo.«

Medtem se je izpraševanje prekinilo in dečki so se zbrali okrog naju vsi zagoreli, razkuštrani, goloroki, a veseli.

»Od kod pa ste, fantje?« vprašam.

Hitijo razlagat: Ta je od Sv. Antona v Trstu, oni drugi je iz Boršta, tretji je Križan, pa zopet Svetoivančan. Bil je zastopan cel Trst in skoro vse tržaške vasi.

»Rad bi videl Goričane. Kje pa so ti?«

»Pridi, ti pokažem,« se takoj ponudi g. Janežič.

Greva še nekaj korakov dalje, do naslednjega »naselja«. Ograjeno je, v polkrogu so razvrščeni šotori. Pri enem se ustaviva.

»Tu so Goričani.«

Vsi so bili »doma«. Pozdravimo se. Pokažejo mi svoj šotor. Tudi v njihovem je bilo lepo spravljeno in čisto.

»Veste, vsako jutro po zajtrku moramo šotore pospraviti, ker pride potem kontrola in vsak dan reduje, kako smo svoje delo opravili,« mi razlagajo.

Tudi tu sem videl vesele obraze. »In kaj sedaj delate?«

»Pripravljamo se na izpit, ki bo popoldne.«

G. Janežič mi potem pokaže posebno knjižico, ki jo ima vsak skavt in v katero vpisujejo vse opravljene izpite in tudi rede, ki jih kdo dobi.

»To je pa kakor na univerzi,« se pošalim.

»Saj skavtizem je univerza za življenje,« pripomni moj mentor.

Sledil je nato obisk ostalega tabora. Razkazali so mi »kuhinja« pod streho na štirih kolih. Kuhar je ravno z velikim polenom mešal v velikem loncu na ognju. »To ni špas kuhati za štirideset in več lačnih fantov,« mi pojasni. »A zmeraj vse pojedjo. Veste, tu imamo vsi apetit. Jemo sicer petkrat na dan, kruha ima vsak, kolikor ga hoče, a vendar ni treba nikogar siliti, naj je.«

Potem sem videl tretje »naselje« nekoliko bolj naprej. Tam so imeli svoje šotore predvsem vsi od vodstva in pa skavti od Sv. Antona.

Obisk se konča pod smreko, kjer je stal oltar. »Tu pa imamo vsak dan mašo. Vsi fantje se udeležujejo. Včeraj smo bili na Sv. Višarjah,« mi razlagajo, »in menda so bili vsi fantje tudi pri spovedi. Zato je bilo danes skupno sv. obhajilo. Pa tudi ostale dni je vedno precej sv. obhajil.«

Nisem maral motiti hišnega reda in sem

kotlino v »obisti nemškega Reicha«. Toda Roosevelt je menil, da bi to razdražilo Stalina in onemogočilo trajen mir ter uničilo zaupanje med zavezniki. Na veliko Stalinovo zadovoljstvo, v veselje Titovih partizanov in v De Gaullovo zadoščenje je potem obveljal, naj bo izkrcanje v ravni črti, to je skozi Južno Francijo. Francozi so prišli na ta račun nekaj tednov prej do svobode, nad Srednjo Evropo pa se je zgnil železni zastor, ki še danes loči svobodne države od komunističnih.

čenja in smrti. Upravičeno ji zato kliče-mo: »Pozdravljena, svetogorska Rešiteljica, v srcu naše Vipavske, pozdravljena v Sv. Križu! Petkratno si stopila s Sv. gore, vsakokrat iz drugačnega razloga, vedno pod različnim nazivom. Danes se vsi ti zgodovinski nazivi: Svetogorska Kraljica, Izgnanka, Begunka, Proslavljenka, Rešiteljica zlivajo v en sam krik, ki je hkrati prošnja in najvišji slavošpev: »Svetogorska Marija, naša nebeška Mati!«

Govornik je za hip premolknil in si otrl solzo ganotja, medtem pa je množica glasno plakala. Med cvetjem in gorečimi svečami se je Marija materinsko sklanjala nad božjim Detecem, ki je dvigalo svoje ročice bolj v objem kot v blagoslov...

»Bilo je dne 27. januarja 1786,« je povzel svetokriški župnik. »Jožefinska vihra se je razbesnela nad Sv. goro. Solkanski kaplan Matej Naglin je vzel z oltarja Marijino podobo, si jo nadel na glavo, desno in levo sta mu stopila dva kmeta z gorečimi svečami v rokah, spredaj in zadaj so se razporedili vojaki pod poveljstvom cesarskega komisarja barona Codellija: ta-

se umaknil. Tedaj je zažvižgala piščalka: treba je bilo k skupni pevski vaji. Pono-vili so skavtsko himno in pesmi, ki jih bodo naslednji dan peli pri maši. Proti eni se oglašil gong. Ura kosila. In si videl fante, kako so hodili v kuhinjo eni s krožnikom iz plastike, drugi z vrčkom, tretji s skodelico.

V tem se je vrnil starešina prof. Theuerschuh. Bil je v Trbižu z nekim fantom, ki so ga boleli zobje. Dr. Dolhar je dal potrebna zdravila tudi za kašelj, če bo še koga prijel. Pozdraviva se in povabi me na kosilo. Za goste je miza iz surovih desk. Med kosilom in po kosilu se zapleteva in prijateljski pogovor, kadiva cigarete in sipjeva tudi kozarec črnega vina.

»G. profesor, občudujem vaše fante in tudi vaše pomočnike. Prav lepo je tukaj. Najbolj pa se čudim vam, ki ste že tako sivi in se kljub temu še vedno trudite s tako mladino.«

»Star sem res, saj sem že devetkrat »mono«. Toda še vedno sem rad tudi s temi fanti. Se spominjate, kako smo pred desetimi leti prvič taborili na Sv. Višar-jah? Sedaj je naše gibanje narastlo. Skavte imamo že po skoro vseh vaseh na Tržaškem. In da bi videli, kakšni fantje so zrastle med skavti! Danes so nekateri na univerzi, drugi so delavci ali obrtniki. Toda vsem se pozna, da so šli skozi skavtsko šolo. Le malo se jih je po poti izgubilo. Res, hvala Bogu, nismo se zaman trudili. Pa še vi na Goriškem začnite. Boste videli, da boste tudi vi imeli uspehe.«

»Saj smo začeli. Tudi v z vami prva skupina fantov. Upajmo, da bodo seme skavtske organizacije tudi pri nas na Goriškem.«

S to željo sva se poslovila. (r + r)

Letošnji »Ferragosto« v Italiji

Kakor v Gorici, tako je bilo vreme po vsej Italiji 15. avgusta vse prej kot po želji. V Padski nižini megla, fin dež, ob obalah oblačno, v gorah mrzlo in nestanovitno vreme.

Seveda, ljudje se na to niso ozirali. Samo v Rimu je mesto zapustilo dve tretjini prebivalcev. Od 1. do 15. avgusta so na postaji Termini v Rimu izdali voznih listkov v vrednosti šeststo milijonov lir. Na vlakih je odšlo iz italijanske prestolnice 400.000 oseb. Največji naval na vlake je bil v dnevih 2., 3., 8. in 9. avgusta, pa tudi 13. in 14. avgusta.

Ceste so bile prenatrpane. Ni čuda, če je tudi letos prišlo do smrtnih primerov. Kljub vsem pozivom k previdnosti na cestah je bilo 77 smrtnih žrtev.

Najbolj pretresljivi nesreči sta se pripetili blizu mesta Parme v Lombardiji. Tako je na provincialni cesti Bussoto-Polesine neki avto zavozil v obcestni kanal in zginit v njegovih vodah. Pri tem je utonilo sedem oseb: 4 otroki, dve ženski, en moški. Razen ene osebe so bili vsi člani iste družine. — Druga nesreča se je zgodila na Sončni avtocesti (Strada del Sole) med Reggio Emilia in Parma. Tam sta se zale-tela dva avtomobila. Posledica trčenja je bila strahotna. Vnel se je bencin, ki je takoj spremenil v gorečo grmado obe vozili. Pri tem je zgorelo šest oseb, ki so pripadle dvema družinama. Rešil se je samo otrok dvanajstih let, ki je potoval v drugem avtomobilu ter je bil strahotna priča, kako so mu zgoreli oči, mati in sestra.

Tri osebe so bile ubite zaradi trčenja vozil na cesti blizu Ravenna, dve na 48. km ceste Via Aurelia blizu Rima, ostale pa so od vsepovsod iz Brescia, Foggie, Turina in Milana.

ko so iz zatrtga božjepotnega svetišča na Sv. gori prenesli Marijo v Solkan. Ta zgodovinski dogodek se je danes ponovil med nami; ponovil pa se je še na bolj ponižen in skromen način: preprosto slovensko dekle si je nadelo na glavo svetogorsko Marijino podobo in jo prineslo v Sv. Križ. Šibki smo in revni, pa je še Marija prišla med nas vsa ponižna, majhna in tiha; a čeravno smo majhni in skromni, vedno teptani in pregaženi, v ljubezni do Marije smo veliki, nedosegljivi, večnozvesti! Ob prvem Marijinem prihodu v Gorico se je podoba ustavila za kako uro na Travniku, tik pred palačo grofa Hieronima Thurna. V spomin na to je grof Thurn dal vklesati vrh pročelja svoje palače marmornato ploščo s podobo svetogorske Kraljice. Vse noči na soboto in na vigilije Marijinih praznikov je bila ta podoba čarobno razsvetljena. Marijino podobo si hočemo vklesati ne v pročelje svojih hiš, pač pa v svetišče svojih src, v globino duš: tam bo svetogorska Mati božja večno »kraljevala!«

(se nadaljuje)

Gvardijan je ves ginjen pozdravil nebeško Obiskovavko. In spet so zapeli, petju so sledile molitve in kratke blagoslov.

Na prižnico je stopil župnik Simčič. »Svetokriška župnija,« je spregovoril, »je pripravljala svetogorski Kraljici veličasten sprejem, toda nemški vdor je prekril načrte. Nebeška Gospa nam je zdaj sama izkazala visoko čast, ko se je njena podoba na povratku na Sv. goro vsaj za kratek čas ustavila med nami. Pozdravljena, Mati božja s Sv. gore, sredi Vipavske! Dobrodošla med svoje zveste otroke! Nakloni nam smehljaj svojega materinskega obličja, vžgi v naših dušah plamen svoje ljubezni, sprejmi nas pod svoje mogočno varstvo!«

MARIJINI ODHODI S SV. GORE

Vsa cerkev je zaihtela. Duhovnik pa je nadaljeval:

»V 400 letih, odkar stoji Marijino romarsko svetišče na Sv. gori, je njena čudodelna podoba petkrat stopila s Sv. gore. Prvič se je to zgodilo leta 1717, ko so jo prenesli v Gorico, da je bila na največ-

jem mestnem trgu, na Travniku, ob priložnosti 30.000 njenih častivcev slovesno kronana z zlato krono. Svetogorska Mati božja je bila tako uradno razglašena za »Kraljico goriske dežele«. V drugo je Marijina podoba zapustila Sv. goro leta 1786, ko je cesar Jožef II. zatrl tamošnji božjo pot. Svetogorska »Izganka« si je tedaj poiskala zatočišče v Solkanu. V tretje se je milostna podoba umaknila s Sv. gore dne 25. maja 1915, ko je izbruhnila prva svetovna vojna. Svetogorska »Begunka« se je zatekla sprva v Grgar in nato v franciškansko cerkev v Ljubljano. V četrto je Marijina podoba odšla s Sv. gore leta 1939, ob jubilejnih proslavah štiristoletnice prikazanja Matere božje na Sv. gori. Svetogorska »Proslavljenka« je med petjem navdušenih množic stopila v gorisko stolnico, da je teden dni blagoslavljala neštete vrste častivcev, ki so se ji vdano klanjali. Nato pa se je v veličastni procesiji zmagoslavno vrnila v svetišče na Sv. goro. V petič je Marijina podoba zapustila Sv. goro te dni, ko je prihiti-la čez hribe na Vipavsko, da nas reši uni-

TRŽAŠKE NOVICE

Ob 500-letnici papeža Pija II.

Prav pred 500 leti je umrl papež Pij II., ki je bil pred izvolitvijo za poveljavarja kat. Cerkve dalj časa tržaški škof in se je pisal Eneo Piccolomini. V spomin na to zgodovinsko obletnico je uprava tržaške občine pripravila razstavo, ki so jo svečano odprli v petek 14. avgusta popoldne v umetnostni galeriji občinske palače. Na razstavi je mogoče videti vrsto izvirnih dokumentov, ki se nanašajo na življenje in delovanje papeža Pija II., ko je bil škof v Trstu.

Smrt pod kolesi openskega tramvaja

Na praznik Marijinega Vnebovzeta je na noč po Opčini raznesla vznemirljiva novica, da je openski tramvaj nedaleč od obeliske do smrti povozil nekega moškega, ki se piše, kot se je pozneje odkrilo, Lucijan Markežič, rodnom iz Kopra, samski in v 40. letu starosti.

Kako je mož prišel pod kolesa vozila, bo najbrž ze vedno ostala skrivnost. Dejstvo je, da ga je tramvaj, ki je okrog 21,30 odpeljal z Opčin, podrl podse, mu odrezal glavo in peljal naprej, ne da bi kdo nesrečo opazil. Se le vozač naslednjega tramvaja, ki je vozil skozi kraj nesreče četrte ure kasneje, je opazil neko gmo to med tračnicami. Preden je zavrl, je truplo že bilo pod vozilom, nabodeno na neko ost, ki je štrlela izpod spodnjega dela tramvaja. Zaradi tega so morali priti na pomoč gasilci, ki so z žerjavom vozilo dvignili in strahotno iznakaženo truplo osvobodili. Razumljivo je, da je vsa bližnja okolica ostala globoko pod vtisom te strašne neizgovorne.

Na obisku pri tržaških skavtinjah

Naš dopisnik iz Rajblja je 13. t. m. naredil v družbi svojega sina obisk k Belopeškemu jezerom. Svoje vtise nam takole opisuje:

Okoli štirih popoldne smo že zrlji na drugo belopeško jezero. Dan se je naredil po hudi nevihti in bliskavici prav topel in sončen. Ob jezeru smo opazili šotore in na drogu troje majhnih zastavic, ki pa se jih zaradi močnega vetra ni dalo razpoznavati.

Zraven šotora v rdeči barvi je sedel na zložljivem stolčku duhovnik, zatopljen v branje neke knjige. Bržkone je mohl brevir. Sonce se mu je upiralo v slaminik in ga božalo po hrbtu. Mikalo me je, da bi ga ogovoril, toda zdelo se mi je bolj modro poizvedeti, s kako vrsto ljudi imam opraviti.

Prišel sem do pastirske kočice, iz smrekovega lubja narejene. Od tam je bil čudovit razgled na severno steno malega Mangarta, veliki pa je bil bolj ošaben in je le od časa do časa odkril svoje sivo teme. Iz kočice je tedaj stopil 61-letni pastir Janez Mežik, ki je doma iz Ratec na jugoslovanski strani, pa ima kot dvolastnik pravico, da pride tudi na italijansko stran. Sprva sem mislil, da imam opravka z Nemcem, pa sem ga po nemško nagovoril; ko sem pa zvedel, od kod je, sem seveda z veseljem po slovensko nadaljeval.

Tedaj sta prišli mimo kočice dve skavtini v starosti 13-15 let. Poskusil sem s slovenskim pozdravom in glej ga šmenta, deklici sta odgovorili v tako zvočni slovensščini, da mi je kar srce zaigralo od zadovoljstva. Prvič sem zaslišal, kako tržaško narečje zveni, in bogme, vseh mi je bilo.

Mi »časnikarje« (mar to nisem, če dopisujem v »Katoliški glas«) smo radovedni ljudje in se ne damo tako hitro odpraviti. Zato sem takoj sprožil razgovor.

Iz njega sem zvedel, da so skavtini, ki ob Belopeškem jezeru taborijo, Slovenke in iz Trsta doma. Z njimi so duhovnik in dve učiteljici. Zanimalo me je, če hodijo kaj na izlete. Da, bile so v Tamarju, večje pa tudi na Mangartu.

Kaj pa hrana? O da, prav dobra. Vsa kih pet minut se je. »No«, sem rekel, »mal pretiravata, saj sta tu že deset minut, ne da bi kaj deli v usta, toda približno bo kar držalo, kajti obraz sta že močno blizu polni luni.« Kakor zvonček je zabnel njih smeh v odgovor na mojo ugotovitev.

Se to sem hotel vedeti, koliko časa se mislijo taboriti v naših gorah. In sta rekli, da do 28. avgusta. Tudi to sta povedali, da jih je petdeset v taborišču. Nato sta me pa oni začeli spraševati, kajti čas je že bil, da se predstavim. Povedal sem,

da sem iz Rajbeljna. Kje je to, sta hoteli vedeti.

»Kar tam čez hrib«, sem pokazal s prstom proti zahodu. »Preko meje?« sta poizvedovali. »Ne, še v Italiji. Ali ste kdaj čuli o legendi o Rajbeljskem jezeru, ki jo je prelil naš goriški slavček Simon Gregorčič v rime?« — »Da, učili sva se v šoli.« — »Vidite, od tam sem jaz in še okrog 120 drugih Slovencev je tam, ki nam svinčeni rudnik daje kruh in zaslužek. Ali kaj berete, »Katoliški glas?« — »Se kar dostikrat.« — »No, prihodnjič še posebej vanj pokukajte, napisal bom za list nekaj o tem srečanju. Morda bom našel milost v srcu g. urednika, pa bo moj dopis celo objavil.« (Kot lahko vidi g. Tomaž, je bil g. urednik milostljiv!)

Prijazno smo se pozdravili in razšli. Pot me je vodila spet v dolino mimo restavracije »Edelweiss-Planika« ob prvem belopeškem jezeru, pa skozi Belo peč, kjer slovenske šolske sestre svoje gostoljubje našim letoviščarjem izkazujejo, in nato mimo Trbiža, ki je od avtomobilov čisto zatrpan, nazaj v Rajbelj.

Naslednji dan pa sem se peljal v Ukve ribe jest. In glej, spet sem naletel na cesti med Trbižem in Zabnicami na skupino skavtinj, ki so v indijanski vrsti strumno korakale ter našo skupino prijazno pozdravljale. Bil sem ponosen, da ima naš narod še tako brhka in vzgledna dekleta glede skavtske organizacije, ki mlademu človeku nudijo toliko čiste zabave in ga zna tako lepo oblikovati, sem pa sklenil, da jo bom povsod priporočil.

Zvišali so vozovnice

na vseh progah Acegata v Trstu

V Trstu je stala do sedaj vozovnica na tramvajih in filobusih 40 lir. Uprava Acegata, ki ima na oskrbi mestni promet s temi vozili, je pa menila, da je nujno potrebno povišati ceno vozovnic na 50 lir, ker bo drugače prišlo več ko do milijardnega primanjkljaja. Novi povišek bi moral odobriti tržaški občinski svet, ki pa je to odločitev iz političnih vzrokov odlagal iz dneva v dan. Vsako povišanje cen je namreč nepopularno in pusti za seboj celo vrsto negativnih posledic za tistega, ki je uveljavil višje cene. Zato so zadnje čase demokristjani pritiskali na socialiste, naj bi skupno ugriznili v to kisljo jabolko. Slednji pa so stavili celo vrsto pomislekov: ali bo tako povišanje sploh kaj koristilo ozdravitvi financ Acegata; kje je jamstvo, da prihodnje leto Acegat ne bo zahteval novega poviška; in zakaj naj socialisti rešujejo podjetje, v čigar upravljanju niso zastopani.

Kljub vsem tem pomislekom s strani socialistov, ki tvorijo kakor znano z ostalimi tremi strankami levi center v tržaški mestni upravi, pa je ta tork prišlo do povišanja cen. Socialisti so namreč pristali na povišek pod pogojem, da se na splošno reorganizira podjetje Acegat in obnovi njegova upravna komisija.

Tako je že pretekli četrtek občinski odbornik dr. Verza povabil novinarje v novo občinsko palačo in jim naznanil predstoječe povišanje tarif Acegata na vseh progah, ki jih leta upravlja. To je potrebno, po izjavah zastopnika občine, zlasti zaradi zvišanja plač osebu ter znižanja delovnega urnika. Poleg tega ima podjetje vedno več nerentabilnih prog (n. pr. raztegnitev prog v zelo oddaljene kraje v predmestjih) ter vedno večje socialne davke.

Zato bodo od 18. avgusta dalje veljale nove tarife z osnovo 50 lir. Zeleni listki (vožnja sem in tja) so odpravljeni. Na nekaterih progah bodo v vozilih uredili avtomatične aparate za prodajo listkov. Na ta način upajo v prihodnjih štirih letih izločiti 200 sedanjih sprevoznikov, kar bo letno prineslo 150 milijonov lir prihranka.

Proti nameravanemu povišanju tarif so se že oglašili socialisti proletarske enotnosti in komunisti. Trdijo, da občinski odbor nima pravice sprejemati takih sklepov, češ da je to stvar celotnega občinskega sveta. Pri tem se sklicujejo na člen 140 občinskega zakona, ki daje občinskemu odboru pravico ukrepati o nekaterih vprašanjih samo tedaj, če je po zadnji seji občinskega sveta nastal nov položaj ter če sveta ni bilo mogoče sklicati. Seveda pa bodo ti protesti ostali brez učinka, ker komunisti ne obvladajo občinskega sveta.

Širite „Katoliški glas“

Preloženi postajališči dveh mestnih prog

Od 13. avgusta dalje nimata avtobusni progi št. 24 in 30 več začetnega postajališča na trgu Libertà pred glavno postajo, temveč pred vhodom občinske menze, prav tako na trgu Libertà.

Sv. Križ pri Trstu

Gospa soproga znanega lesnega trgovca g. Viktora Tomsiča z Opčin je te dni povila prvega otročka. — K veselemu dogodku čestitajo prijatelji in cerkveni pevci iz Sv. Križa pri Trstu.

Radio Trst A

Spored od 23. do 29. avgusta

Nedelja, 23. avgusta: 8.30 Poslušali boste... Od nedelje do nedelje na našem valju. — 9.00 Kmetijska oddaja. — 9.30 Slovenski narodni motivi. — 10.00 Prenos sv. maše iz stolnice sv. Justa. — 11.15 Oddaja za najmlajše: »Mlada pirata«, mladinska radijska igra, ki jo je napisal Franc Jeza. — 12.00 Slovenska nabožna pesem. — 12.15 Vera in naš čas. — 14.30 Sedem dni v svetu. — 15.00 Zlata risanka: Françoise Hardy. — 16.00 Mojstri groze - Wilkie Collins: »Strahotna postelja« - pripravil Franc Jeza. — 18.30 Kino, včeraj in danes, pripravil Sergij Vesel. — 19.30 Operetna glasba. — 21.00 Folklor iz vsega sveta.

Ponedeljek, 24. avg.: 11.45 Italijanski a-kvarel. — 12.15 Iz slovenske folklorne - Niko Kuret: Ljudstvo baja, ljudstvo poje: »Veselo je na svet živeti«. — 18.30 Sodobna italijanska glasba. — 19.00 Tržaški pianisti - Tatjana Uršič-Johan Sebastian Bach: Kromatična fantazija. — 19.15 Iz lovčevih zapiskov - Ivan Rudolf: (13) »Prvi smjak gospoda Lipčeta«. — 21.00 Vincenzo Bellini: »Mesečina«, opera v treh dejanjih.

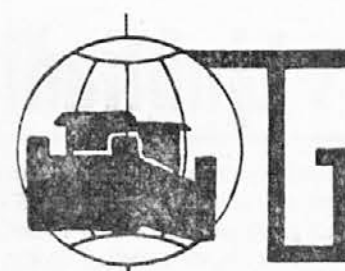
Torek, 25. avg.: 11.45 Mali ansambli. — 12.15 Zenski liki. — 18.30 Simfonična dela Richarda Straussa: Smrt in preobrazba. — 18.50 Gostovanja solistov v Trstu. — 19.15 Pripovedke o narodnih junakih: (8) »Davy Crockett« - napisala Desa Kraševc. — 21.00 Radijska novela - Ksaver Meško: »V koroških gorah«. — 22.40 Sodobna simfonična glasba.

Sreda, 26. avg.: 11.45 Naš juke-box. — 12.15 Pogled na svet. — 18.30 Orkester v osemnajstem stoletju: Giovanni Paisiello. — 18.45 Slovenski romantični samospeli: Skladbe Frana Gerbiča, Antona Foersterja, Antona Nedveda in Josipa Pavčiča. — 19.15 Tržaška gledališča - Claudio Gherbitz: (8) »Teatra Corti in Armonia, kasnejši Goldoni«. — 21.00 Simfonični koncert orkestra Italijanske radiotelevizije iz Milana. V odmoru (približno ob 21.20) Svet umetnosti - Milko Bambič: »Pop-art«.

Četrtek, 27. avg.: 11.45 Jugoslovanski orkestri in pevci. — 12.15 Potovanje po Italiji. — 17.20 Iz albuma lahke glasbe. — 18.00 Pevski zbori Julijske Benečije in Furlanije: Zbor »Vittore Veneziani« iz Aiella del Friuli. — 18.30 Kvartet v dvajsetem stoletju - Anton Webern: Kvartet za godala. — 19.15 Gradovi na Goriškem: (2) »Grad v Rubijah« - napisal Rado Bednarik. — 21.00 »Zabojček«, radijska drama, ki jo je napisal Luciano Codignola, prevedla Desa Kraševc. — 22.50 Slovenski in jugoslovanski solisti: Violinist Dejan Bravničar, pri klavirju Leon Engelman.

Petek, 28. avg.: 11.45 Ameriški odmevi. — 12.15 Zena in dom. — 18.30 Najlepše romantične simfonije. Izvaja orkester gledališča »Verdi« v Trstu. — 19.15 Jadransko morje - Gojmir Budal: (8) »Poljedelstvo in ostale primarne dejavnosti«. — 20.30 Gospodarstvo in delo. — 21.00 Koncert operne glasbe. Igra simfonični orkester Italijanske radiotelevizije iz Rima. V odmoru (približno ob 21.30) Mladina na Zahodu - Giovanni Russo: (2) »Mladi uporniki v Angliji«.

Sobota, 29. avg.: 11.45 Glasbeno potovanje po Evropi. — 12.15 Zavojevalci gora - Dušan Pertot: (8) »Lunine gore v Afriki«. — 14.40 Karakteristični ansambli. — 15.00 »Volane. Oddaja Piera Accoltija za avtomobiliste. — 15.30 »Rekli so mu, »El Greco«, radijska drama. Napisal Luc Vilsen, prevedel Franc Jeza. — 17.00 Bodoči solisti: Sopranistka Julijana Anastasijević, pri klavirju Zorica Dimitrijevič. Milojke Milojevič: Orlova pesem. — 18.30 Slovenski in jugoslovanski skladatelji: Milko Kelemen: Igre; simfonični orkester Italijanske radiotelevizije iz Turina. — 18.50 Predelava folklorne glasbe: Madžarske podeželske melodije in romunski narodni plesi. — 19.15 Počitniška srečanja, pripravil Saša Martelanc. — 20.30 Teden v Italiji. — 20.45 Zbor »Lojze Bratuž« iz Gorice, ki ga vodi Ivan Bolčina. — 22.00 Simfonične pesnitve - Ottorino Respighi: Rimski prazniki.

GORIŠKE NOVICE

Goriški nadškof na Barbani

Na praznik Marije Vnebovzete je daroval goriški nadškof msgr. Andrej Pangrazio slovesno pontifikalno sv. mašo v Marijinem svetišču na otoku Barbana. Navzočih je bilo več tisoč romarjev, ki so za ta dan prišli iz raznih krajev goriške in videmske pokrajine. Zaradi dežja je morala odpasti že običajna procesija s kipom barbarske Matere božje okrog otoka.

Tudi v Gorici je »Ferragosto« imel velik odjek

Naš veliki šmaren ali praznik Velike Gospojnice nosi v Italiji ime »Ferragosto«. Zadnje čase je ta Ferragosto postal že ob morju ali v gorah. »Ferragosto ad ogni costo«, to je postalo geslo današnje italijanske družbe.

Letošnji veliki šmaren Goričanom ni ravno preveč ustregel. Že zjutraj se je vreme kislo držalo, ob devetih je prvič rahlo dežilo, nato spet od 11. do 13., popoldne pa je bilo nebo ves čas svinčeno sivo in vsak čas pripravljeno, da odpre svoje zavornice. Jasno je, da ob takem vremenu tudi vročine ni bilo. Najnižja temperatura je bila zjutraj ob 4^h s 15°, najvišja ob 16^h s 24°. Kljub negotovemu vremenu so pa mnogi Goričani le poskusili srečo in šli na pot. Tisti, ki so zavili proti Sloveniji, so dobro zadeli; oni pa, ki so šli k morju ali v Karnijo in Dolomite, so približno isto doživljali kot mi v Gorici. Zato pa je bil naslednji nedeljski dan toliko bolj lep. Ves dan je sijalo sonce, kar se je poznalo tudi na toploti. Termometer je dosegel svojo najvišjo točko ob 15.50 z 28.8°.

Zelo velik je bil promet na italijansko-jugoslovanskem prehodu pri Rdeči hiši. Samo na veliki šmaren je Italijo na tem mestu zapustilo 2500 oseb, med njimi 2000 Italijanov in 500 oseb drugih narodnosti. Vstopilo pa jih je dva tisoč, od katerih 1320 Italijanov.

Na cestah goriške pokrajine je 17 letičih patrulj nadziralo promet. Na cesti Gorica - Videm je bilo na praznik 15. avgusta naštetih 15.000 vozil, v nedeljo 16. avgusta pa kar 20.000. Leteče patrulje so v soboto zabeležile 170 cestnih prekrškov in petnajstkrat prišle potujočim na pomoč. Več jih nesreč pa, hvala Bogu, cestna kronika v našem koncu ni zabeležila.

Sv. Lenart v Slovenski Benečiji

V ponedeljek 10. avgusta smo spremili k večnemu počitku Janeza Rukina iz Hraštovjega.

Pokojni je bil eden izmed najboljših mož fare Sv. Lenarta. Sin zelo pobožnih staršev, brat dveh redovnikov, oče osmih otrok, vzoren mož in gospodar je v življenju storil veliko dobrega. Bil je dobrotnik revežev, ki so večkrat prenočevali v njegovi hiši, v kateri so se počutili kakor najboljši gostje.

Pokojni Rukin je bil tudi zvest cerkveni pevec, ključar, predsednik Kat. Akcije in občinski svetovalec. Ni poznal sovražnikov, ker je vsem le dobro storil. Njegova hiša je bila hiša molitve in lepih zgledov. Zato se je njegovega pogreba udeležilo veliko ljudstva in duhovnikov, ki so zelo čislali pokojnega Janeza, po domače Garmičana. Z lepimi besedami se je od dragoga pokojnika poslovil preč. g. župnik iz Sv. Lenarta ter preč. g. Evgen Ošnjak, ki je opravil slovesno sv. mašo zadušnico in je bil pokojnemu dober prijatelj ter boter prve hčerke pokojnega.

Naj bolji Bog v nebesih obilno poplača dobrega Janeza, njegovim dragim pa naše srčno sožalje.

Burka z mestnim avtobusom

Zadnjič smo v našem listu poročali, da je mestna občina poverila avtobusno podjetje Ribi, da za šest mesecev prevzame avtobusni promet po mestu in okolici. Najprej je bilo rečeno, da se bo to zgodilo pretekli ponedeljek. Nato so javili, da bo to gotovo v torek 18. t. m. Prišel je torek in spet je bilo javljeno, da bo treba še čakati, ker so nastale nove težave glede zaposlitve osebja bivšega avtobusnega podjetja ATA. To osebje je namreč še vedno v delovnem odnosu do podjetja ATA, pri katerem je samo suspendirano. Zato še ni vpisano v sezname namestitvenega urada, ki zaradi tega ne more izdati dovoljenja podjetju Ribi, da bi te uslužbenice

sprejelo v svoj seznam. Če ti uslužbenici prostovoljno prekinejo svoj odnos do podjetja ATA, se izpostavijo nevarnosti, da zgubijo vse svoje pravice, ki so v zvezi s staro pogodbo z ATA, kot so neizplačane plače, zavarovalnina in podobno. Z druge strani je pa občina mnenja, naj začne podjetje Ribi obratovati na mestnih progah s svojimi soferji, če ne bodo uslužbenici ATA sami prekinili svojega delovnega odnosa z delodajavcem.

Problem je torej zapleten, kar pa ne sme biti razlog, da bi se še naprej odlagalo z ustrezno rešitvijo, kajti res ne gre, da je mesto kot Gorica že skoraj dva meseca brez primernih prometnih zvez.

Turizem v številkah

Kam potujejo najrajši turisti iz držav Skupnega evropskega trga (SET-a), to je iz Zahodne Nemčije, Francije, Holandske, Belgije, Luksemburga in Italije? — Največ jih gre v Italijo: 11 milijonov; v Spanijo 5 milijonov; v Avstrijo 4 milijone; v Švico 3 milijone in pol; v Francijo 2,8 milijona; v Zah. Nemčijo 2 milijona; v Jugoslavijo tri četrt milijona.

Največ izdajo kot turisti Nemci: 540 milijard lir; Francozi polovico manj; 250 milijard lir; sledijo Belgijci: 118 milijard; Holanci 96 milijard; Italijani 68 milijard.

Kam hodijo Nemci? 6,7 milijona v Italijo, 3,7 milijona v Avstrijo, 1,5 milijona v Švico, 800.000 v Francijo, 660.000 v Spanijo, 500.000 na Holandsko, 260.000 v Jugoslavijo.

In Francozi? Tri milijone 800.000 v Spanijo, 2,9 milijona v Italijo, 1 milijon v Švico, pol milijona v Nemčijo, četrt milijona v Anglijo, 230.000 v Avstrijo, 100.000 v Jugoslavijo, 50.000 v Grčijo.

Kaj pa Belgijci? En milijon jih obišče Francijo, 660.000 Italijo, 350.000 Nemčijo, 250.000 Švico, 160.000 Spanijo, 80.000 Avstrijo.

Holanci gredo najraje v Italijo: 1 milijon, nato v Nemčijo: 770.000, 430.000 v Francijo, 260.000 v Švico, 145.000 v Spanijo, 38.000 v Jugoslavijo.

Italijani dajo prednost Švici: 550.000; nato Franciji: 500.000; 250.000 jih obišče Nemčijo, prav toliko Spanijo, v Jugoslavijo pa jih gre 130.000.

Najdražje cene za turiste pozna Francija, za njo Švedska in Anglija. Sledijo Zahodna Nemčija, Italija (med dragimi!), Švica, Avstrija, Grčija. Najbolj poceni živi inozemski turist v Jugoslaviji in Spaniji.

OBVESTILA

SLOVENSKO ALOJZJEVIŠČE. Vodstvo Alojzjevišča sporoča, da se je začelo vpisovanje gojencev za prihodnje šolsko leto. Starši, ki bi radi poslali v ta zavod kakega fantiča, naj se zgledajo v zavodu v dopoldanskih urah. Lahko pa tudi pisмено povprašajo o pogojih za sprejem. Naslov: Slov. Alojzjevišče, ul. Don Bosco 11, Gorica. Vzdrževalnina je nizka. Revnim prosilcem se po možnosti še zniža. — Dikaj imajo v zavodu hrano in stanovanje, pomoč pri učenju, k šolskemu pouku pa hodijo v državne šole. — Zavod vodijo duhovniki, ki se trudijo, da bi gojenci zrasli v dobre, poštene, verne fante.

DAROVI

Paulina Drašček, Gorica ob smrti svojega dragega brata v daljni Argentini, za pokoj njegove duše daruje: za Alojzjevišče 5.000; za zavod sv. Družine 5.000; za Kat. dom 5.000 lir. — Naj mu bo lahka tuja zemlja, Bog pa naj bo milostljiv njegovi duši!

Za Alojzjevišče: M. Z. 3.000; ga. Marija Avber r. Bratina iz Samatorce 5.000; N. N., Mavhinje 2.000; N. N. 2.000 lir. — Bog stotero povrni vsem dobrotnikom, rajnim pa naj nakloni večni mir!

Za Zavod sv. Družine: Gdč. Mimi Rojč namesto cvetja na grob prerano umrlega g. Vladku Nanutu 1.000; gdč. M. Z., Gorica 13.000; gospod Stekar, Steverjan — več zabojev sadja. — Vsem plemenitim dobrotnikom, zlasti tistim, ki se nas stalno spominjajo, iskren Bog povrni!

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L 30, osmrtnice L 50, več 75% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici